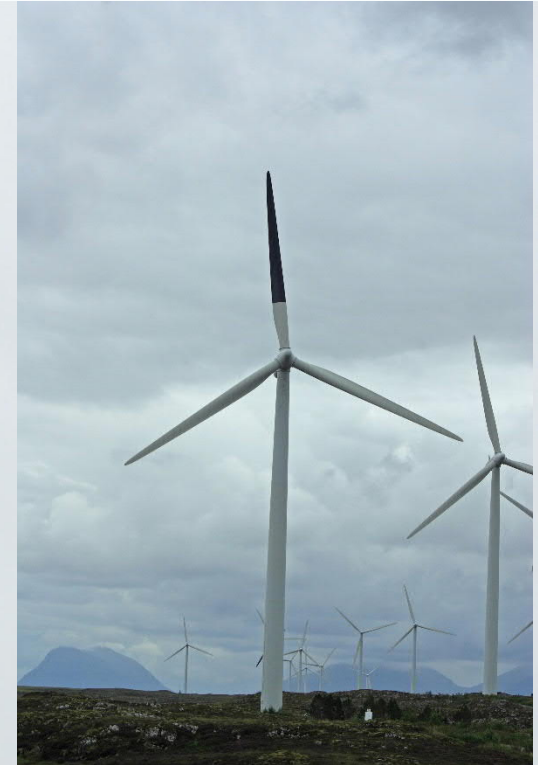

Zwarte wiek onderzoek

- Noorwegen (Smøla):
 - 1 zwarte wiek → 70% reductie van de aanvaringslachtoffers (May *et al.* 2020)
- Principe zwarte wiek:
 - Veel vogels zien wieken als vage vlek
 - 1 van de 3 wieken zwart verven → vogels zien de wieken weer scherper
- Vervolgonderzoek:
 - in de Eemshaven aan 14 RWE molens
- Uitvoering:
 - Bureau Waardenburg en Altenburg & Wymenga
- Opdrachtgevers:
 - Overheden: RWS (WOZEP wind op zee), EZK, 7 provincies
 - Windindustrie: RWE, Vattenfall, Statkraft, Eneco, Pure Energie, gem. Groningen
- Vogelbescherming denkt namens de natuursector mee

Slachtofferonderzoek Eemshaven

- Vervolg van 2009-2014 onderzoek
- BACI: Before-After-Impact-Control
- In 2021/22: 1 jaar *Before* onderzoek (14 molens)
- Sept 2022: zwart verven wieken
- In 2022/24: 2 jaar *After* onderzoek (2x7 molens)
 - 7 molens met 1 zwarte wiek (*Impact*)
 - 7 gewone molens (*Control*)

Verwachting Eemshaven

- Noorwegen (resultaten)
 - Kleine steekproef: 42 dode vogels, 15 soorten
 - Positief voor:
 - Roofvogels (zwevende vogels)
 - Steltlopers en zangvogels
 - Weinig effect op:
 - Hoenders (laag vliegende vogels)
 - Ganzen en eenden, kraaien
 - 70% reductie
- Eemshaven (verwachting):
 - Grote steekproef: veel meer dode vogels en soorten
 - Positief voor dezelfde vogelgroepen, wsl ook voor zeevogels
 - Weinig effect op nachttrekkende zangvogels (donker)
 - 30-50% reductie slachtoffers
- In 2024 weten we meer!

Nog vragen?

